

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	1
Kaupunginhallitus	109	07.03.2016	5	
Kaupunginvaltuusto	45	14.03.2016	8	

1160-2016 (000, 011)

Valtuuston työjärjestyksen tarkoittama kysymys koskien pormestarimalliin siirtymistä

Tiivistelmä: -

Kh § 109

Johtaja Tuomas Heikkinen 3.3.2016:

Asian taustaa ja aiemmat asiaa koskevat aiemmat linjaukset

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja on vastaanottanut 25.1.2016 28 valtuutetun allekirjoittaman kysymyksen koskien pormestarimallin käyttöönottoa Turussa:

”Me allekirjoittaneet valtuutetut katsomme, että johtamisjärjestelmä on syytä käsitellä kaupungin ylimmällä päätävällä taholla, eli kaupunginvaltuustossa, viipymättä. Päätös pormestarijärjestelmän valmistelun aloittamisesta tulee tehdä jo tänä vuonna.

Valmistelu tulee aloittaa välittömästi, ja mahdollinen uusi järjestelmä voidaan ottaa käyttöön tulevan kauden puolivälissä. Näin uusi valittava valtuusto pääsee myös lausumaan sanansa järjestelmän yksityiskohtiin.

Edellä olevaan viitaten pyydämme Turun kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 6 §:n nojalla kaupunginhallitukselta selvitystä pormestarimallin eduista ja haitoista, sekä päätösesitystä mahdollisesta pormestarijärjestelmään siirtymisestä jo ensi valtuuskauden aikana. Asia on tuotava valtuuston käsittelyyn seuraavaan kokoukseen kolmen viikon sisällä aloitteen jättämisestä.”

Kaupunginvaltuusto päätti 23.1.2012 § 15 hallinnonjärjestämispäätöksessä päälinjaukset joiden mukaan organisaatiota uudistettiin vuoden 2013 alussa. Samalla sovittiin, että seuraavan kerran hallinnonjärjestämistä arvioidaan nykyistä valtuustokautta seuraavan valtuuskauden puolivälissä.

Edellisen hallinnonjärjestämispäätöksen yhteydessä valtuustoryhmät sopivat, että sen tuloksia tarkastellaan tämän valtuustokauden aikana. Vuoden 2015 keväällä kaupunginvaltuusto kiirehti asiaa. Tämän johdosta kaupunginhallituksen puheenjohtaja asetti valmistelevan työryhmän, joka koostui kaupunginvaltuuston ja -hallituksen puheenjohtajista. Kaupungin johto ei osallistunut mietinnön valmisteluun. Työryhmä luovutti mietintönsä kaupunginhallitukselle 1.2.2016 § 41. Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi raportin johtopäätökset ja päätti lähettää toimenpide-ehdotukset valmisteltavaksi.

Laaditun arvion lisäksi työryhmä ehdotti eräitä muutoksista, joita johtamisjärjestelmään tulisi toteuttaa välittömästi. Kaupunginhallitus päätti merkitä ne tiedokseen ja lähettää linjaukset valmisteltavaksi. Työryhmän mietinnössä oli todettu johtamismallin arvioimisesta seuraavaa: ”kaupungin toimintamallin jatkotarkastelu ja päätös johtamisjärjestelmästä tehdään ensi valtuustokauden puoliväliin mennessä.”

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	2
Kaupunginhallitus	109	07.03.2016	5	
Kaupunginvaltuusto	45	14.03.2016	8	

Kuntalain edellyttämä menettely, valtuuston työjärjestys ja asian käsittelyjärjestys

Kuntalain 93 §:n mukaan kaupunginhallituksen on valmistettava valtuustossa käsiteltävät asiat lukuun ottamatta asioita, jotka koskevat valtuuston toiminnan sisäistä järjestelyä taikka jotka 35 §:ssä tarkoitettu tilapäinen valiokunta tai tarkastuslautakunta on valmistellut. Tämä tarkoittaa sitä, että muita asioita ei voida käsitellä valtuustossa. Lisäksi kuntalain 95 §:ssä todetaan, että valtuusto voi käsitellä vain asian, joka on mainittu kokouskutsussa ja joka on valmisteltu kaupunginhallituksessa, tarkastuslautakunnassa tai tilapäisessä valiokunnassa. Jos asia on kiireellinen, valtuusto voi päättää ottaa asian käsiteltäväkseen, vaikka sitä ei ole mainittu kokouskutsussa. Jos asiaa ei ole valmisteltu, päätös asian ottamisesta käsiteltäväksi on tehtävä yksimielisesti.

Valtuuston työjärjestyksen 6 §:n mukaan vähintään 23 valtuutettua voi tehdä kaupunginhallitukselle osoitetun kirjallisen kysymyksen kaupungin toimintaa ja hallintoa koskevasta asiasta.

Kaupunginhallituksen on vastattava kysymykseen viimeistään siinä valtuuston kokouksessa, joka ensiksi pidetään kolmen viikon kuluttua kysymyksen tekemisestä.

Jos kysymystä käsiteltäessä tehdään ehdotus tilapäisen valiokunnan asettamisesta tutkimaan kysymyksessä tarkoitettua asiaa, valtuuston on päätettävä tästä. Muuta päätöstä ei kysymyksen johdosta saa tehdä. Kaikki muut päätökset katsotaan ponsiksi, jotka lähetetään kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Edellä mainitun säännöksen nojalla kaupunginhallituksen vastaus tuodaan kaupunginvaltuuston 14.3.2016 kokoukseen. Työjärjestyksen mukaan valtuusto ei voi tehdä muuta päätöstä kuin merkitä kysymyksen tiedokseen taikka päättää tilapäisen valiokunnan asettamisesta asian valmistelemiseksi. Päätös valiokunnasta tehdään normaalina enemmistöpäätöksenä.

Edellisten hallinnonjärjestämispäätösten 2005 ja 2012 valmistelu ja johdopäätökset

Vuoden 2005 alussa voimaan tulleen hallinnonjärjestämispäätöksen valmistelu toteutettiin kaupunginhallituksen puheenjohtajistosta koostuvan poliittisen toimikunnan toimesta. Asiat toimikunnalle esitteli kaupunginjohtaja. Toimikunta työskenteli syyskauden 2003. Tätä edelsi kaupunginjohtajan vetämä laaja virkamiesvalmistelu, minkä lisäksi pidettiin useampia valtuustoseminaareja. Prosessi kesti valmistelun aloittamisesta päätöksentekoon n. vuoden ajan.

Kaupunginvaltuuston 26.4.2004 hyväksymä kaupungin ylimmän johdon kehittämiseen ja järjestämiseen liittyvä päätös sisälsi neljä keskeistä muutosta:

1. Kuntalaisten vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksien lisääminen

Kuntalaisten vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksien lisäämiseksi päätettiin useista toimenpiteistä äänestysaktiivisuuden kohottamiseksi. Kaupunki toteutti myös kansalaisen tietoyhteiskunta- ja osallisuushankkeita sekä aluekumppanuustoimintaa, joka on sittemmin linjattu järjestettävän uudella tavalla. Päätettiin myös kokeilla kaupungin yleistä keskustelufooriumia. Nuortenturkufoorumi käynnistettiin edelleen jatkuvana toimintona.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	3
Kaupunginhallitus	109	07.03.2016	5	
Kaupunginvaltuusto	45	14.03.2016	8	

2. Valtuuston vaikutusvallan lisääminen sisälsi valtuustoryhmien välisen sopimuksen käyttöönoton, valtuustoryhmien toimintaedellytysten parantamisen sekä puheenjohtajatoimikunnan roolin ja tehtävien määrittelyn

Vahvistettiin strategista ohjausjärjestelmää ja sen raportointia valtuustolle. Valtuustoryhmien työskentelyedellytyksiä parannettiin mm. ryhmätyötiloilla ja tietoteknisillä välineillä. Kaupunginhallituksen puheenjohtajalle mahdollistettiin palkkiojärjestelmällä päätoiminen työskentely. Puheenjohtaja johtaa kaupungin poliittista prosessia. Kaupunginhallituksen alaisten jaostojen puheenjohtajisto on valittu ensisijaisesti kaupunginhallituksen puheenjohtajiston joukosta. Kaupunginhallituksen ja apulaiskaupunginjohtajien suhdetta lautakuntiin ja vi-rastopäälliköihin tarkennettiin

3. Sopimusohjausjärjestelmän käyttöönotto palvelutoimessa ja ympäristötoimen tilaaja-tuottaja-mallin kehittäminen

4. Kaupunginhallituksen ja ylimmän johdon toiminta-edellytysten parantaminen sovittujen strategioiden toimeenpanossa ja toteutumisen valvonnassa

Edellisessä hallinnonjärjestämispäätöksessä päätettiin sektorijaosta ja vahvistettiin sektorijaon mukainen lautakuntarakenne. Myös apulaiskaupunginjohtajien tehtävät muutettiin vastaamaan uutta jakoa. Vuonna 2004 päätettiin vahvistaa konsernihallintoa, mutta keskushallinnon kehittämisestä tai toimintojen järjestämisestä ei tuolloin päätetty.

Vuoden 2004 hallinnonjärjestämispäätöksessä arvioitiin myös siirtymistä pormestariin, mutta malli ei saanut kannatusta poliittisilta ryhmiltä.

Vuonna 2011 käynnistettiin vuoden 2005 linjauksiin perustunut hallinnonjärjestämispäätöksen valmistelu. Valmistelua ohjasi poliittinen ohjausryhmä, joka työskenteli koko syyskauden 2011. Tätä edelsi virkamiesvalmistelu. Valtuuston 23.1.2012 päätöksen jälkeen muutoksen valmistelua jatkettiin koko vuosi 2012 kaupunginhallituksen alaisuudessa virkamiesvalmisteluna.

Vuoden 2012 hallinnonjärjestämispäätöksen yksi ensimmäisistä periaatteellisista kannanotoista oli johtamisjärjestelmän valinta kaupunginjohtajamallin ja pormestariin välillä. Hallinnonjärjestämistä valmistellut poliittinen toimikunta teetti asiasta selvityksen syksyllä 2011 sekä laati ehdotuksena kaupunginhallitukselle. Selvitys on kaupunginhallituksen vastauksen oheismateriaalina 1. Poliittinen työryhmä teki kaupunginhallitukselle ehdotuksensa, jonka valtuusto hyväksyi 23.1.2012.

Hallinnonjärjestämispäätös sisälsi päälinjaukset seuraavista kokonaisuuksista: poliittinen johtaminen ja kuntalaisten osallistuminen, strategiat ja ohjausjärjestelmät, organisaatio ja ammatillinen johtaminen ja kaupunkikonserni sekä seutu ja sidosryhmät. Uudistuksen perustavoitteina ja lähtökohtina olivat asiakas- ja asukaslähtöisyys, tuottavuuden parantaminen ja uudistuminen sekä parempi johtaminen ja päätöksenteko.

Ylimmän johdon osalta päätettiin, että Turun kaupunki pysyy nykymallissa, jossa kaupunginjohtaja johtaa kuntalain mukaisesti kaupungin taloutta ja hallintoa ja kaupunginhallituksen puheenjohtaja huolehtii poliittisen prosessin johtamisesta. Kuntalaisten osallisuusjärjestelmien kehittämisen linjaukset ja poliittisen johdon toimintaedellytysten parantamisesta sisällytettiin hallinnon-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	4
Kaupunginhallitus	109	07.03.2016	5	
Kaupunginvaltuusto	45	14.03.2016	8	

järjestämispäätökseen. Strategioiden ja ohjausjärjestelmien kehittämisestä linjattiin, että Turussa jatketaan strategisten ohjelmien laatimista ja sopimusohjauksen ja tilaaja-tuottaja- mallien kehittämistä. Vahvistettavien linjausten mukaan ohjelmia ja niiden mittareita pyritään konkretisoimaan sekä valtuuston asemaa strategisessa johtamisessa vahvistetaan.

Hallinnonjärjestämispäätöksessä vahvistettiin koko kaupungin organisaation muodostamisen perusteet. Sektoreista muodostuvasta strategiseen johtamiseen perustuvasta apulaiskaupunginjohtajamallista siirryttiin toimialamalliin. Kaupunkiin perustettiin viisi toimialaa ja näiden toimintaa tukeva toimielinrakenne. Linjausten mukaan toimialajohtajat ovat kaupunginjohtajan suoria alaisia ja toimialansa toimielinten esittelijöitä. Kaupunginjohtajan varahenkilönä toimii apulaiskaupunginjohtaja. Kaupunkikonsernia koskevia päälinjauksia olivat mm. keskushallinnon uudistaminen ja siirtyminen matriisimaiseen johtamiseen. Uudistuksen myötä parempaa johtamista ja poliittisen päätöksenteon toimintaedellytysten parantamista on toteutettu lisäämällä kaupunginhallituksen iltakouluja ja niissä käytäviä asioita, seminaareja sekä parantamalla luottamushenkilöille toimitettavan materiaalin saatavuutta, laatua ja informatiivisuutta.

Pormestarimallin käyttö Suomessa

Pormestarimalli on voimassa Suomen kunnista vain Tampereella ja Pirkkälässä. Tämän lisäksi Helsingin kaupunginhallitus on tehnyt esityksen pormestarimallin käyttöönotosta osana laajempaa hallinnon uudistusta.

Tampereen kaupungin toimintamallin uudistaminen on parhaillaan käynnissä. Uudistetun organisaation operatiivinen toiminta käynnistyy vuoden 2017 alussa. Poliittiset toimielimet aloittavat 1.6.2017, mikäli seuraavat kuntavaalit pidetään kuntalain mukaisesti vuoden 2017 huhtikuussa. Tamperetta johtaa jatkossakin pormestari. Apulaispormestareiden määrä vähenee neljästä kolmeen. Sisäisestä tilaaja-tuottajamallista luovutaan. Apulaispormestarit ovat edelleen päätoimisia luottamushenkilöitä ja johtavat lautakuntia. Lautakunnat vastaavat uudessa toimintamallissa palveluiden järjestämisestä ja palvelutoiminnan poliittisesta johtamisesta. Apulaispormestarien tehtävät tarkentuvat myöhemmin hallintosäännössä.

Tampereen uudessa toimintamallissa kaupungin organisaation perustana ovat kolme palvelualue: hyvinvoinnin palvelualue, elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualue sekä kaupunkiympäristön palvelualue. Vuoden 2017 talousarviota valmistellaan kolmeen palvelualueeseen pohjautuen. Lautakuntarakenne vahvistetaan joulukuussa 2016.

Helsingin kaupunginhallitus on hyväksynyt ehdotuksen kaupungin johtamisjärjestelmän uudistamiseksi ja kaupunginvaltuusto päättää asiasta 16.3.2016.

Ehdotuksen mukaan Helsingissä uudistetaan sekä poliittisen johtamisen malli että kaupungin oma organisaatorakenne. Esityksen mukaan Helsinki siirtyy pormestarimalliin eli valtuusto valitsee pormestarin ja apulaispormestarit vaalikaudeksi kerrallaan. Muutos on määrä tehdä, kun seuraava valtuusto aloittaa toimintansa vuonna 2017 pidettävien kuntavaalien jälkeen.

Pormestari toimii kaupunginhallituksen puheenjohtajana ja apulaispormestarit kaupunginhallituksen jäseninä sekä toimialalautakuntien puheenjohtajina.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	5
Kaupunginhallitus	109	07.03.2016	5	
Kaupunginvaltuusto	45	14.03.2016	8	

Pormestari ja apulaispormestarit ovat esityksen mukaan päätoimisia ja palkallisia luottamushenkilöitä.

Ehdotuksen toinen lähtökohta on siirtyminen toimialamalliin. Kaupungin nykyiset 31 virastoa ja liikelaitosta on tarkoitus koota palvelukokonaisuuksittain toimialoiksi, joita on keskushallinnon lisäksi korkeintaan neljä. Ehdotuksen mukaan toimialat voivat olla sosiaali- ja terveystoimi, opetus- ja varhaiskasvatustoimi, tekninen toimi sekä kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-aikatoimi.

Muissa kunnissa tai kaupungeissa ei ole tehty päätöksiä pormestarihallinnasta tai otettu pormestarihallinnasta käyttöön. Suurimmista kaupungeista pormestarihallinnasta on selvitetty seuraavasti;

Espoo: Selvitettiin 2010 (-2011), ei otettu käyttöön.

Vantaa: Selvitettiin 2010 - 2012, ei otettu käyttöön.

Lahti: Selvitettiin 2011 - 2012, ei otettu käyttöön.

Jyväskylä: Selvitettiin 2009 – 2013 ("Uuden sukupolven organisaatio"), ei otettu käyttöön. Selvitettiin 2014 (Ylimmän johdon johtamismallin uudistaminen 2014), ei otettu käyttöön.

Oulu: Valtuussopimus 2013 – 2016: tilaaja-tuottajamallista siirrytään elämäntapa- ja sen mukaiseen johtamisjärjestelmään

Kaupunginhallitus 8.12.2014, johtamisjärjestelmän jatkovalmistelun linjaukset:

- Kaupunginhallituksen puheenjohtajan toimi on kokopäiväinen.
- Pääprosessien lautakuntien puheenjohtajat ovat puolipäiväisiä.
- Apulaiskaupunginjohtajien ja hallintojohtajan tehtävänimikkeistä luovutaan valtuustokauden 2017 alkaessa.

Kuntalain asettamat reunaehdot hallinnonjärjestämiseksi

Uudessa kuntalaissa on kirjattu aiempaa enemmän vaihtoehtoja kuntien hallinnon järjestämiseksi. Tämä on käytännöstä seurausta siitä, että ns. "Turun malli" päätoimisesta luottamushenkilöstä kaupunginjohtajamallin puitteissa on levinnyt useisiin suuriin kaupunkeihin.

Kunnan hallinto voidaan uuden kuntalain 6 luvun mukaan organisoida käytännössä kolmella tavalla:

- ns. perinteinen malli, joka on voimassa olevan kuntalain mukainen hallinnon järjestämisen perusmalli, jossa kunnanhallituksen alaiset lautakunnat toimivat pysyväisluonteisten tehtävien hoitamista varten;
- valiokuntamalli, jossa kunnanhallitukseen ja lautakuntaan valitaan vain valtuutettuja ja varavaltuutettuja. Tämä malli korostaa vaaleilla valittujen luottamushenkilöiden asemaa päätöksenteossa sekä poliittisen vastuun toteutumista; sekä

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	6
Kaupunginhallitus	109	07.03.2016	5	
Kaupunginvaltuusto	45	14.03.2016	8	

- puheenjohtajamalli (ns. ministerimalli), jossa vain kunnanhallituksen jäsenistä valitaan lautakuntien tai valiokuntien puheenjohtajat.

Lisäksi kuntalain mukaan on mahdollista yhdistää valiokunta- ja puheenjohtajamalli siten, että kunnanhallitukseen valitaan vain valtuutettuja ja varavaltuutettuja, jotka edelleen valittaisiin lauta- ja valiokuntien puheenjohtajiksi. Yksinkertaistaen voisi todeta, että valiokuntamalli korostaa valtuuston valtaa ja vastuuta, kun taas puheenjohtajamalli korostaa kunnanhallituksen valtaa ja vastuuta.

Kunnan johtamisvaihtoehtoina uuden kuntalain 7 luku mahdollistaa kunnanjohtajan ja ”perinteisen” kunnanhallituksen luottamushenkilöpuheenjohtajan, kunnanjohtajan ja päätoimisen tai osa-aikaisen kunnanhallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä pormestarin, joka toimii kunnanhallituksen puheenjohtajana.

Kuntalain mukaan pormestari on kunnan luottamushenkilö ja pormestari voidaan valita enintään valtuuston toimikaudeksi. Pormestarin toimikausi jatkuu siihen saakka, kunnes uusi pormestari tai kunnanjohtaja on valittu. Pormestari voidaan kesken toimikauden erottaa koska tahansa enemmistöllä valtuustossa. Mitä edellä on todettu pormestarista, sovelletaan myös apulaispormestariin. Apulaispormestarin tehtävistä määrätään kunnan hallintosäännössä.

Mikäli kaupunki siirtyy kesken kaupunginjohtajan virkakauden pormestarimalliin, kaupunginjohtajan asemasta säädetään kuntalain 41 §:ssä, että valtuusto päättää kunnanjohtajan siirtämisestä hänelle soveltuvaan toiseen virkaan tai työsopimussuhteeseen. Toiseen virkaan tai työsopimussuhteeseen siirretyllä kaupunginjohtajalla on oikeus saada siihen kuuluvat edut sellaisina, etteivät ne ole epäedullisemmat kuin kaupunginjohtajan virkaan kuuluneet edut.

Kaupunginjohtajaan ei tämän jälkeen sovelleta myöskään kuntalain 43 §:n mukaista luottamuksen menettämiseen perustuvaa irtisanomismenettelyä, jonka mukaan 2/3 enemmistöllä kaupunginjohtaja voidaan erottaa ilman muuta perustetta kuin luottamuksen menettäminen.

Kaupunginhallituksen vastaus esitettyyn kysymykseen

Kaupunginhallituksen johtosäännön 7 § 1 momentin 3 kohdan mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on linjata kaupungin johtamisjärjestelmään kuuluvia kysymyksiä siltä osin, kun niistä ei ole säädetty johtosäännöissä.

Kaupunginhallitus ja valtuusto ovat linjanneet jo aiemmin, että johtamisjärjestelmää arvioidaan uudelleen nykyistä seuraavan valtuustokauden puolessa välissä. Tätä samaa kantaa tukee myös kaupunginhallituksen puheenjohtajan nimeämän työryhmän helmikuussa 2016 kaupunginhallitukselle antama mietintö. Työryhmä toteaa johtopäätöksensä, että johtamisjärjestelmä arvioidaan kokonaisuutena seuraavaksi seuraavan valtuuskauden puolivälissä. Kaupunginhallitus käsitteli asiaa 1.2.2016 § 41.

Tämän vuoksi kaupunginhallitukselle ei esitetä nopeamman valmistelun käynnistämistä esitetyn kysymyksen johdosta. Valtuusto ei myöskään työjärjestyksen 6 §:n nojalla voi esitetyn kysymyksen johdosta ottaa asiaan kantaa vaan esitys tulee tulla normaalissa järjestyksessä kaupunginhallituksen valmistelusta.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	7
Kaupunginhallitus	109	07.03.2016	5	
Kaupunginvaltuusto	45	14.03.2016	8	

Nykyisestä toimintamallista ei ole laadittu laajempaa sisäistä tai ulkoista arviota, koska malli on ollut käytössä vasta kaksi kokonaista vuotta. Tavoitteiden ja peruslähtökohtien toteutumista voidaan kuitenkin arvioida jo tässä vaiheessa mm. Kunta 10 kyselyiden tulosten, talouden tunnuslukujen ja toiminnallisten tavoitteiden kautta. Laajemmassa tarkastelussa mallia tulisi peilata asetettuihin tavoitteisiin sekä arvioida johtamista- ja päätöksentekoa tarkemmin, minkä pohjalta voitaisiin tehdä johtopäätöksiä muutostarpeista.

Kysymyksessä on lisäksi edellytetty kaupunginhallitukselta selvitystä pormestarimallin haitoista ja hyödyistä. Pormestarihallinnon malli on ollut Suomessa käytössä vain kahdessa kunnassa ja sen käytöstä on olemassa vain vähän kokemusta. Tampereen pormestarihallinnon arviointia vaikeuttaa se, että malli on vahvasti kytköksissä tilaaja-tuottajamalliin. Tampereen johtamismallista on laadittu kuntaliiton toimesta tuore arvio (2015). Lisäksi Helsingin tuoreessa johtamisjärjestelmäselvityksessä on arvioitu pormestarihallinnon mallia ja kaupunkien eri johtamismalleja.

Arvioitaessa pormestarihallinnon siirtymistä on huomioitava useita eri näkökulmia liittyen johtamisjärjestelmään. Kaupungin johtamisjärjestelmä on kokonaisuus, josta ei voida erottaa vain kysymystä pormestarihallinnosta tai pormestarihallinnosta. Pormestarihallinnon malli ei ole vain yksi tietty malli vaan eri pormestarihallinnon mallien välillä on huomattavia johtamiskokonaisuuteen liittyviä eroavaisuuksia. Mallin valinnalla on merkittäviä vaikutuksia ohjausmalliin ja sen soveltamiseen (sovimusohjaus), esittelyvaltuuksiin. Lisäksi on ratkaistava viranhaltijoiden ja pormestarin ja apulaispormestarien välinen työnjako, operatiiviset johtosuhteet ja toimivalta sekä nykyisen virkajohdon virkamiesoikeudellinen asema. Samalla arvioitavaksi tulisivat toimielinrakenteen mahdolliset muutokset.

Kuten kaupunginhallitukselle tehdystä selvityksestä ilmenee, perustuu johtamisjärjestelmän uudistaminen normaalisti useiden kuukausien poliittisessa ohjauksessa tapahtuvaan virkavalmisteluun. Tämän vuoksi kaupunginhallitus toimittaa valtuustolle vastauksensa lisäksi aiemmin Turussa laaditun ja kaupunginhallituksen puheenjohtajan nimeämän työryhmän käyttöön hankittuja valmiita selvityksiä pormestarihallinnosta. Erillistä Turun mallin arvioita ei ole mahdollista laatia valtuuston työjärjestyksessä asetetussa ajassa.

Edelleen kaupunginhallitus toteaa, että kaupunginvaltuuston toiminnallisiin tavoitteisiin sisältyy jo nykyisellään toimintamallin merkittäviä sisäisiä muutoksia. Valtuusto on linjannut, että kuluvana vuonna tarkastellaan kiinteistötoimialan uusi toimintamalli sekä maankäytön ohjausmalli, mikä tarkoittaa käytännössä kahden toimialan ja konsernihallinnon roolien merkittävää muutosta. Isojen kaupungin sisäisten muutosten johtaminen tulee viemään olennaisesti aikaa luottamus- ja virkajohdolta.

Valtakunnalliset sote- ja maakuntauudistukset tulevat vaikuttamaan kuntien toimintaan ja johtamiseen merkittävästi. Muutosten on tarkoitus tulla voimaan 2019 alusta. Uuden kunnan tehtävien määrittely ja rahoitusmallin uudistuminen tarkoittaa myös kuntalain muuttamista sekä kymmenien kuntaa koskevien erityislakien muuttamista. Ulkoiset muutokset vaativat johdolta huomattavaa panostusta kaupungin edunvalvontaan ja kaupunkipolitiikan määrittelyyn.

Taloudellinen toimintaympäristö on ollut ja tulee olemaan lähivuodet merkittävä haaste kunnille. Kaupungin oma taloudenpito ja siitä seuraavat haasteet päätöksenteolle ovat omiaan lisäämään johdon tarvetta käyttää enemmän aikaa normaaliin talouden vuosiprosessiin. Valtion lainsäädäntömuutokset ja

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	8
Kaupunginhallitus	109	07.03.2016	5	
Kaupunginvaltuusto	45	14.03.2016	8	

kuntiin kohdistuvat säästöpainot heijastuvat jatkuvasti päivittäiseen johtamiseen.

Kaupungin johdon vastuulla on normaalin toiminnan lisäksi edellä mainittujen muutosten läpivienti ja osin edunvalvonta niissä. Muutosten valmistelu ja erityisesti täytäntöönpano, muutosten läpivienti ja tavoitteiden saavuttaminen edellyttävät aina erityistä panosta sekä luottamus- että virkajohdolta. Kaikissa tilanteissa on lisäksi varmistettava perustoiminnan laatu ja toimivuus.

Mikäli valtuustolle tuotaisiin päätettäväksi kysymyksessä esitetyllä tavalla ilman huolellista valmistelua merkittävä johtamisjärjestelmämuutos ja johdon tulisi vielä huolehtia senkin toimeenpanosta, vaarannettaisiin tällä johdon kyky huolehtia laadukkaasta johtamisesta ja valmisteluista kaikissa yhtäaikaissa muutoksissa. Edellä mainituista syistä ei ole tarkoituksenmukaista päättää uudesta johtamisjärjestelmästä kuluva valtuustokauden aikana.

Oheismateriaali 1	Turun kaupungin johtamisen toimintamallin arviointi - Pormestariselvitys (2011)
Oheismateriaali 2	Tampereen toimintamallin arviointi (2015)
Oheismateriaali 3	Helsingin kaupungin johtamisjärjestelmän uudistaminen (2015)

Kaupunginhallituksen ehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää merkitä kaupunginhallituksen vastauksen tiedokseen.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Päätös asiassa tehtiin äänin 9-3, 1 poissa.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä esittelijän päätösehdotuksen puolesta äänestivät Yrttiaho, Miikkola, Eeva, von Frenckell-Ramberg, Alanen, Viljamaa, Vornanen, Rantanen ja Manni.

Pietarin Maaskolan kannattamana tekemän seuraavansisältöisen muutosehdotuksen puolesta äänesti heidän lisäksi Eklund:

”Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättää perustaa valiokunnan valmistelemaan pormestariin siirtymistä.”

Karttunen oli poissa kokouksesta.

Kv § 45

Oheismateriaali 1	Turun kaupungin johtamisen toimintamallin arviointi - Pormestariselvitys (2011)
Oheismateriaali 2	Tampereen toimintamallin arviointi (2015)
Oheismateriaali 3	Helsingin kaupungin johtamisjärjestelmän uudistaminen (2015)

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	9
Kaupunginhallitus	109	07.03.2016	5	
Kaupunginvaltuusto	45	14.03.2016	8	

Kaupunginhallituksen ehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää merkitä kaupunginhallituksen vastauksen tiedokseen.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Asian käsittely kokouksessa

Pietari Massisen kannattamana teki seuraavansisältöisen muutosehdotuksen:

”Kaupunkivaltuusto päättää perustaa valiokunnan valmistelemaan pormestariin siirtymistä.”

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät "jaa", jos "ei" voittaa, on Pietarin muutosehdotus tullut hyväksytyksi.

Suoritetussa koneäänestyksessä 48 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 16 valtuutettua kannatti Pietarin muutosehdotusta, 3 poissa, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Liite 1

Äänestyslista

Tämän asian käsittelyn aikana puheenjohtaja Seppo Lehtinen siirtyi valtuuteksi klo 19.49 ja palasi takaisin puheenjohtajaksi klo 21.38. Puheenjohtajana toimi em. ajan 1. varapuheenjohtaja Lauri Kattelus.